

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)	4
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	5
2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA	6
3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	6
3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä	6
3.2. Erityispiirteitämme	6
3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut	7
3.4. Kirjauksia	7
4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	8
4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen	9
4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi	9
5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	10
5.1. Peruste 1:	10
5.2. Peruste 2	10
5.3. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita	10
6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	11
6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	11
6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti	11
SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI	13

Julkaisija

Vantaan kaupunki

6/2021

Kasvatus ja oppiminen

1. JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisien tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisien ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän

lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävistä toimenpiteistä päätettäessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: "Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää."

Kouluilla on lakiin perustuva velvollisuus puuttua syrjintään ja häirintään. Koulujen vastuu puuttua häirintään vahvistuu yhdenvertaisuuslain muutoksella 1.6.2023 alkaen, jolloin koulutuksen järjestäjille tulee nykyistä vahvempi vastuu tunnistaa, puuttua ja poistaa häirintää:

- Koulun on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin oppilaaseen kohdistuvan häirinnän poistamiseksi. Koulutuksen järjestäjä syyllistyy syrjintään, jos näin ei toimita.
- Lisäksi häirinnän määritelmä muuttuu siten, että häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi myös ihmisryhmään.

2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA

YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Voimassaoloaika: 2020-2023

Keskeiset kehittämiskohteet olivat:

1. Keskustelomme

Keskustelemme tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta oppilaan ikätaso huomioon ottaen sekä keskusteluteemat lasten arkeen luontevasti suunnitellen. Käsittelemme monin tavoin eroja ihmisten välillä sekä erilaisuuden kohtaamista.

2. Puutumme

Puutumme eriarvoiseen kohteluun matalalla kynnyksellä. Kaikkien tulee tietää kenelle kertoa, jos tulee kohdelluksi tasa-arvon tai yhdenvertaisuuden vastaisesti. Oppilas kertoo opettajalle tai rehtorille, opettaja ja muu henkilöstön jäsen rehtorille, rehtori aluepäällikölle. Opettajan, rehtorin ja esimiehen tehtävä on puuttua eriarvoiseen kohteluun.

3. Toimimme:

- Koulu tukee tarvittaessa koteja retki- ja leirikoulumaksuissa.
- Koulu järjestää tarvittaessa kuljetuksen niin, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua vakaumuksensa mukaiseen uskonnon opetukseen.
- Molemmissa opetuspisteissä on oppilaskunta, jonka kautta lapset saavat tuoda esille omia ideoita ja ajatuksiaan monipuolisesti sekä opetukseen että muuhun koulun toimintaan liittyen.
- Koululla on riittävästi ajantasaisia tietoteknisiä välineitä, joiden avulla kaikilla koulun oppilailla on mahdollisuus kartuttaa tietojaan ja taitojaan uuden OPS 2016 vaatimusten mukaisesti.
- Oppilaiden kanssa tutustutaan monipuolisesti eri kulttuureihin. Tärkeimpinä tutustumiskohteina ovat ne kielet ja kulttuurit, joita koulun omien oppilaiden keskuudessa esiintyy.
- Tasa-arvoasioita pidetään monipuolisesti esillä. Lapsille tarjotaan riittävästi ajantasaista tietoa, jotta heillä on mahdollisuus muodostaa omia mielipiteitä ja tarkastella omaa kouluarkeaan myös tasa-arvon näkökulmasta.
- Koulun kaikkia käytäntöjä, toimintatapoja ja oppimateriaaleja arvioidaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

4. Kehitämme

Ylläpidämme ja kehitämme koulumme henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietoutta ja osaamista. Koulun tasa-arvoryhmä asetetaan yhden strategiatiimin alle ja työn edistämisestä sekä tiedottamisesta vastaa tiimin vetäjä yhteistyössä tiimin ja koulun yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kanssa. Tasa-arvoryhmän kokoonpanoa tarkastellaan vuosittain.

Tulevaisuudessa:

- Koulussa jaettavat perustiedotteet tulisi olla jatkossa mahdollista lukea suomen lisäksi englanniksi, venäjäksi, arabiaksi ja viroksi.
- Molemmissa opetuspisteissä tulisi olla yksi sukupuolineutraali wc-tila.
- Kouluvuoden aikana oppilailla olisi mahdollisuus vastata tasa-arvoa koskevaan kyselyyn, jonka avulla kartoitetaan mahdollisia muutostarpeita.

Lyhyt arvio toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista:

Keskusteluun ja puuttumiseen liittyvät tavoitteet ovat toteutuneet hieman ryhmistä riippuen. Toiminnan tavoite (3) on toteutunut pääosin hyvin. Koulu on pystynyt tukemaan retkiä yms., oppilaskunnan hallitus on toiminut aktiivisesti molemmissa opetuspisteissä. Koululla on työskennellyt syksysytä 2021 alkaen kielitietoisuusvastaava, jonka avulla on suunniteltu ja toteutettu kielitietoiseen toimintakulttuuriin, opetukseen ja arviointiin liittyviä näkökohtia. Koulun

hyvinvointivastaavan johdolla on monipuolisesti kehitetty ja ylläpidetty erilaisia tunte- ja vuorovaikutustaitoihin sekä hyvinvointiin liittyviä teemoja.

3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä

- Opiskelijamäärät (vuosikursseittain) keväällä 2023:

1lk: 101

2lk: 86

3lk: 109

4lk: 102

5lk: 97

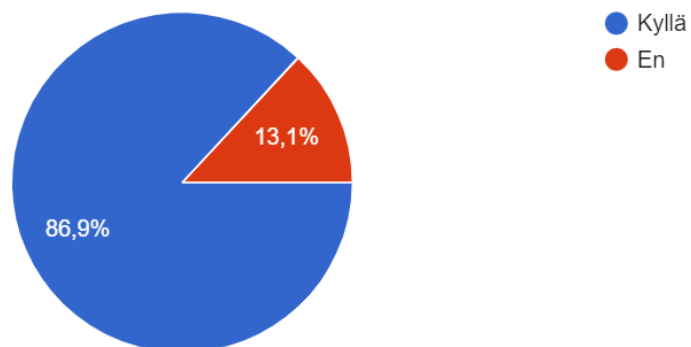
Valmistava: 11

Oppilaiden tasa-arvo-kyselyssä keväällä 2023 kysyttiin, kokevatko oppilaat voivansa vapaasti valita valinnaisia kursseja kulttuurista tai sukupuolesta riippumatta:

Koetko, että voit valita

Tata-kurssit ja soveltavan kurssit vapaasti sukupuolesta tai kulttuurista riippumatta?

191 vastausta

- Koulussamme tarjotaan valinnaisina taito- ja taideaineina musiikkia, liikuntaa, käsityötä, kuvataidetta sekä kotitaloutta. Oppilaiden valinnat näyttäytyvät jakautuvat tasaisesti sukupuolten välillä musiikin, kotitalouden ja käsityön osalta. Kuvataide on ykkösvalintana selvästi suosituimpi tyttöjen keskuudessa, kun taas liikuntaa ykkösvalinnakseen valitsevat useammin pojat.
- Soveltavan valinnaisen kursseja tarjotaan neljännille ja viidensille luokille. Valintoja tutkiessa on myös huomattavissa selkeitä eroja sukupuolten välillä. Liikuntapainotteiset kurssit ovat selvästi yleisempiä poikien ykkösvalintana. Myös kalastus, elektroniikka sekä historia vaikuttavat olevan suosituimpia valintoja poikien kuin tyttöjen keskuudessa. Tyttöjen valintoina suosituimpia kursseja ovat kuvataiteeseen sekä tekstiilikäsityöhön keskittyvät kurssit. Pojista näitä kursseja valitsee harvempi.
- Arvosanat: Lukuvuonna 2021-2022 matematiikassa kiitettävän (9 ja 10) arvosanan sai 36 poikaa ja 33 tyttöä. Arvosanan 10 sai vastaavasti 15 poikaa ja 6 tyttöä. Äidinkielessä vastaavasti kiitettävän (9 ja 10) sai 45 tyttöä ja 22 poikaa. Arvosanan 10 kohdalla jakautui tasaisesti, 6 tyttöä ja 5 poikaa). Englannin kielessä arvosanojen välillä ei ole merkittävää eroa sukupuolten välillä.

3.2. Erityispiirteitämme

Vierumäen koulu on n. 500 oppilaan lähikoulu Korson alueella. Koulumme toimii kahdessa opetuspisteessä n. 2km päässä toisistaan. Koulussamme ei ole kiinteitä pienryhmiä, valmistavaa luokkaa lukuun ottamatta, vaan oppilaat opiskelevat inklusiivisen mallin mukaisesti. Jokaisella luokka-asteella työskentelee erityisopettaja, joka yhdessä luokanopettajan kanssa suunnittelee ja toteuttaa riittävän oppimisen tuen. Jokainen oppilas kuuluu yleisopetuksen kotiluokkaan, mutta opetusta toteutetaan joustavin järjestelyin myös erilaisissa luokkarajat ylittävissä ryhmissä ja tarvittaessa pienryhmässä.

Koulumme oppilailla on 30 eri äidinkieltä, jotka jakautuvat seuraavasti:

kieli	oppilasmäärä
suomi	377
venäjä	35
viro	19
arabia	13
albania	9
dari	6
somali	6
englanti	4
vietnam	4
tuntematon	4
tamili	3
kurdi	3
tigrinja	3
turkmeeni	3
panzabi	2
puola	2
unkari	2
espanja	2
uzbekki	2
bini/edo	1
bulgaria	1
cebuano	1
twi	1
filipino	1
kosovo	1
latvia	1
liettua	1

makedonia	1
serbia	1

Koulumme oppilaista 24% puhuu suomea toisena kielenä (S2). Erityisen tuen oppilaista 34% puhuu suomea toisena kielenä.

Erityisen tuen oppilaita Vierumäessä on 53, joka on 10,5 % koko oppilasmäärästä. Erityisen tuen oppilaista on poikia 38 ja tyttöjä 15.

3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut

Kouluterveyskyselyssä 2021 ilonaiheita olivat oppilaiden osallisuuden kokemuksen parantuminen. Lähes kaikilla oppilailla oli myös vähintään yksi hyvä kaveri. Tyttöjen yksinäisyyden kokemus on vähentynyt, mutta taas poikien kohdalla yksinäisyyden kokemus oli hieman lisääntynyt. Aamupalan syöminen oli parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna. Myös työrauhan kokemus luokissa ja luokkahenki oli parantunut. Kehitystä oli tapahtunut myös opettajien kiinnostuksessa oppilaisiin. Oppilaiden yksinäisyys välitunneilla oli vähentynyt ja iloksemme kiusaaminen oli vähentynyt huomattavasti.

Kouluterveyskyselyssä nousseita huolenaiheita olivat tyttöjen ahdistusoireiden lisääntyminen ja itsetunnon heikentyminen. Tytöistä 20% ei nukkunut kyselyn mukaan riittävästi. Tyttöillä oli myös lisääntynyt kokemukset häirinnästä somessa. Oppilaiden liikunnan määrä oli myös alhainen, sillä 65% oppilaista liikkui päivittäin alle tunnin.

Poikien tupakkatuotteiden kokeiluprosentti oli hieman kaupungin keskiarvoa korkeampi

3.4. Kirjauksia

Opetuksen järjestäjä on ohjeistanut kouluja laatimaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 1.8.2023 mennessä.

Vierumäen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustiimi työsti suunnitelmaa vetäytymispäivässä 11.5.2023

Suunnitelma käsitellään työyhteisön kanssa syksyllä 2023.

Suunnitelman toteutumista seurataan mm. oppilaille suunnatuilla kyselyillä ja henkilöstön kanssa toteutumista arvoidaan keväisin.

Suunnitelma löytyy koulun jaetusta Google Drivesta koulun henkilökunnalle sekä Vantaan kaupungin verkkosivuilta.

4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Tavoitteemme on, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämän toteutumiseksi tarvitaan sekä oman toimintamme syrjimättömyyttä että tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa oppilaitoksessamme.

4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo

Oppilaat valikoituvat lähikouluun oppilaaksiottoalueen mukaan. Aluepäällikkö määrittelee vuosittain oppilaaksiottoalueen rajat. Toissijaisessa oppilasvalinnassa noudatetaan Vantaan perusopetuksen ohjeistusta.

4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo

Vierumäen koulussa opetus järjestetään siten, että jokainen oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja

koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Koulussa huolehditaan siitä, että oppilaan oikeus oppilashuoltoon.

Vierumäen koulussa rakennetaan ja kehitetään jatkuvasti turvallista opiskeluympäristöä, jossa oppilailla on hyvä olla. Yhdenvertaisuuslain mukaisesti ketään ei aseteta eriarvoiseen asemaan.

Opetuksen järjestämisessä huolehditaan siitä, että kaikilla on samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen. Koulussa pidetään huolta siitä, ettei esimerkiksi älylaitteen tai tietokoneen puute hankaloita tai estä opiskelua ja tehtävien tekemistä. Myös leirikoulujen, retkien ja opintokäyntien suhteen varmistetaan, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua varallisuudesta huolimatta. Vierumäen koulussa ei edellytetä oppilaan osallistuvan taloudellisesti retkien järjestämiseen. Vanhempainyhdistys ja huoltajat voivat halutessaan järjestää varainhankintaa ja tukea siten retkien järjestämistä. Kaikki oppilaat voivat osallistua retkiin ja leirikouluihin riippumatta siitä, ovatko huoltajat osallistuneet varojen keräämiseen.

Koulussa opetus järjestetään siten, että opiskeluympäristö sopii jokaiselle oppilaalle huolimatta sukupuolesta tai muista ominaisuuksista. Koulussa jokaiselle annetaan mahdollisuus oppia juuri itselle sopivalla tavalla. Tavoitteenamme on järjestää opetusta sukupuolitietoisesti.

Sukupuolitietoisien opetuksen järjestämisellä tarkoitetaan sitä, että jokaisen oppilaan yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi ilman, että niihin liitetään sukupuoleen liittyviä ennakko-odotuksia tai -käsityksiä. Jokainen oppilas tulee kohdatuksi omana itsenään ja yksilönä.

Koulun yhteiset tilaisuudet järjestetään niin, että jokaisella on alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta tai vakaumuksesta riippumatta mahdollisuus osallistua tilaisuuteen. Uskonnolliset tilaisuudet järjestetään uskontopalkin aikana. Muille järjestetään samaan aikaan vastaava tilaisuus. Jokaisella on mahdollisuus kieltäytyä uskonnollisista tilaisuuksista, jolloin hän osallistuu koululla järjestettävään vaihtoehtoiseen tilaisuuteen.

4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo

Koulussamme ylläpidetään yhtenäistä arviointikulttuuria. Opettajat toteuttavat arvioinnin tiimin kesken keskustellen. Tiimiin kuuluu luokka-asteen kaikki ne opettajat, jotka arvioinnin kohteena olevaa oppilasta opettavat. Arviointi on jatkuvaa, monipuolista ja ohjaavaa. Arvioinnissa käytetään erilaisia toimintatapoja ja oppilaalle annetaan jatkuvaa palautetta. Oppilaille annetaan mahdollisuus osoittaa osaamisensa eri tavoin.

4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo

Koulukuraattori on Vierumäessä käytettävissä kolmena päivänä viikossa ja kouluterveydenhoitaja on käytettävissä kolmena päivänä viikossa. Oppilaita ohjataan oppilashuollon palveluihin heti huolen tai tarpeen ilmetessä. Tulkkauspalveluita hyödynnetään tarvittaessa oppilashuollon asioissa.

Koulukuraattori ja erityisopettajat pitävät kaveruuteen, tunnetaitoihin ja itsetuntoon liittyviä kursseja erilaisille oppilasryhmille. Näin oppilashuollon saavutettavuus madaltuu suuremmalle joukolle oppilaita.

4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo

Osana Vantaan kaupungin strategiaa on vuonna 2022 laadittu turvallisen tilan periaatteet. Turvallinen tila määritellään kaupungin sivuilla seuraavasti: Turvallisempi tila on paikka, joka tarjoaa paikallaolijoille tunteen fyysisestä, henkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Tavoitteena on, että kenenkään ei tarvitse kohdata minkäänlaisia syrjinnän, kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan muotoja. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea aktiivista toimintaa sen ehkäisemiseksi ja puuttumista

tilanteisiin, joissa näin tapahtuu. Turvallinen tila on myös saavutettava ja esteetön. Haluamme, että jokainen kokee olevansa tervetullut Vantaan kaupungin tiloihin omana itsenään. Käytännössä tämä toteutuu niin, että tilan käyttäjien kanssa kootaan yhdessä yhteiset periaatteet ja kaikkia tilaa käyttävien edellytetään noudattavan niitä.

Oppilaitoksemme tilat ovat esteettömiä. Riekon kaikkiin kerroksiin pääsee hissillä. Riekon pihalla oleva paviljonki on myös esteetön. Metson toimipiste on myös esteetön ja sijaistee yhdessä tasossa. Riekon tilat ovat remontoitu vuonna 2022 ja osa tiloista mahdollistaa yhteisopettajuuden. Tiloissa on sukupuoleen sidottuja wc-tiloja sekä tyttöjen ja poikien pukuhuoneet.

Vierumäen koululla Riekon opetuspisteessä on ilmennyt haasteena vessarauhan häiritseminen. Etenkin toisen ja kolmannen kerroksen käytävien vessoissa on koputeltu oviin, käännelty ovenkahvoja ja väännelty lukkoja ulkopuolelta auki ja kiinni. Koulussamme on aloitettu lv 2022-2023 Pro-koulu -työskentely. Tämän työskentelyn puitteissa olemme laatineet yhteisiä toimintaodotuksia koulun eri tiloihin, myös wc-tiloihin.

Vierumäen koulussa opetetaan tunnetaitoja systemaattisesti ja säännöllisesti. 1.-5.luokkalaisille viikoittain on yksi tunnetaitojen oppitunti. Oppitunneilla käsitellään monipuolisesti tunne- ja sosiaalisia taitoja.

Vierumäen koulun oppimisympäristöt ovat kaikille avoimia. Kaikki saavat omat henkilökohtaiset tunnukset, jotka mahdollistavat samojen sähköisten oppimisympäristöjen käytön. Jokainen oppilas saa yhtäläisen mahdollisuuden koulun chromen käyttöön.

4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Oppilaille suunnatussa kyselyssä ei tullut ilmi sukupuoleen tai seksuaalisuuteen liittyvää häirintää. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei em. häirintää koulussamme lainkaan ilmenisi. Aikaisempina vuosina on ollut tilanteita, joissa seksuaalista häirintää on esiintynyt mm. somen välityksellä. Koulussa on käytössä Someturva, jonka avulla tilanteita on selvitetty.

Riekon opetuspisteen wc-tilat on merkitty sukupuolen mukaan. Tämä on johtanut siihen, että useat poikien vessat ovat usein epäsiistissä kunnossa. Osa oppilaista on kokenut vessassa asioimisen hankalaksi ja he hakeutuvat rauhallisempaan ja siistimpään vessaan esim. toiselle puolelle koulua.

Syksyllä 2023 Riekon toimipisteen vessat muutetaan sukupuolesta riippumattomiksi, pääsääntöisesti yhden luokka-asteen vessoiksi. Yhteisissä pukuhuoneissa vaatteiden vaihtamisen ja peseytymisen sijaan mahdollistetaan myös vaihtoehtoinen tila oppilaan niin toivoessa.

Henkilökuntaa on ohjeistettu tutustumaan koulun kriisikortteihin, joista löytyy ohjeistus oppilaan kokemiin häirintätilanteisiin puuttumiseen. Henkilökunnan kokemaan häirintään puuttumisesta vastaa esihenkilö.

4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi

Luokissa kiinnitetään huomiota sukupuolineutraaliin puheeseen eikä aseteta oppilaille oletuksia heidän oletetun sukupuolensa perusteella. Aikuisilla yhtenäiset toimintatavat suhteessa kaikkiin oppilaisiin, yhteisten sääntöjen noudattaminen. Vältämme puheessa sukupuolittavaa kielenkäyttöä, emme määrittele oppilaiden sukupuolta puheessamme.

Kannustamme oppilaita valitsemaan valinnaisaineet omien mielenkiinnon kohteiden mukaan ja kiinnitämme huomiota kurssisisältöjen monipuolisuuteen. Kurssien sisällöt mietitään niin, että ne itsessään eivät sulkisi ketään kurssin ulkopuolelle.

Pyritään käyttämään opetuksessa oppimateriaalia, joka ei vahvista stereotyyppisiä sukupuolirooleja. Kiinnitetään huomiota oppimateriaalien esittämään ihmiskuvaan ja kuvitusten moninaisuuteen. Oppilaita kannustetaan laajentamaan käsityksiä stereotyyppisistä sukupuolikäsityksistä ja ohjaamaan ajattelua kohti sukupuolten tasa-arvoa; tietoa, keskustelua, aktiivista puuttumista ja kasvattamista tasa-arvoasioissa.

5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

5.1. Yhdenvertaisuuden edistäminen

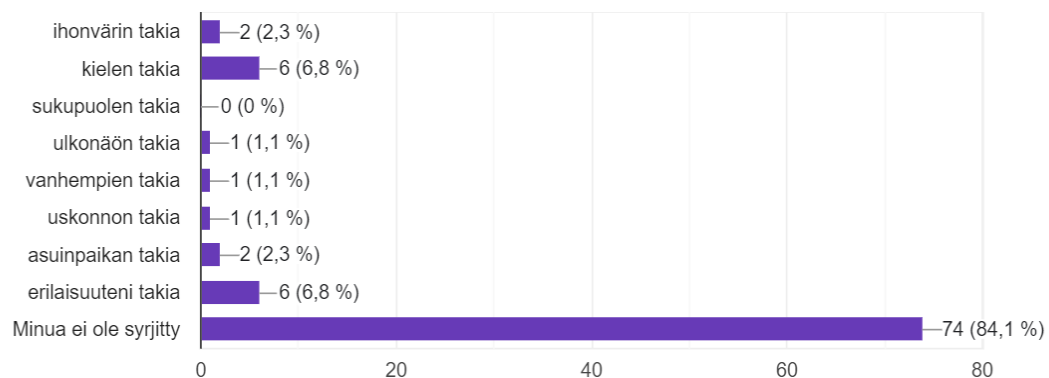
1. Teetimme oppilaille kyselyn tasa-arvon ja syrjimättömyyden kokemuksista lukuvuonna 22-23 ja siitä nousi muutamia vastauksia, joissa oli koettu syrjintää kielen, ulkonäön ja erilaisuuden vuoksi.

1-2lk vastaukset

Minua on syrjitty koulussa

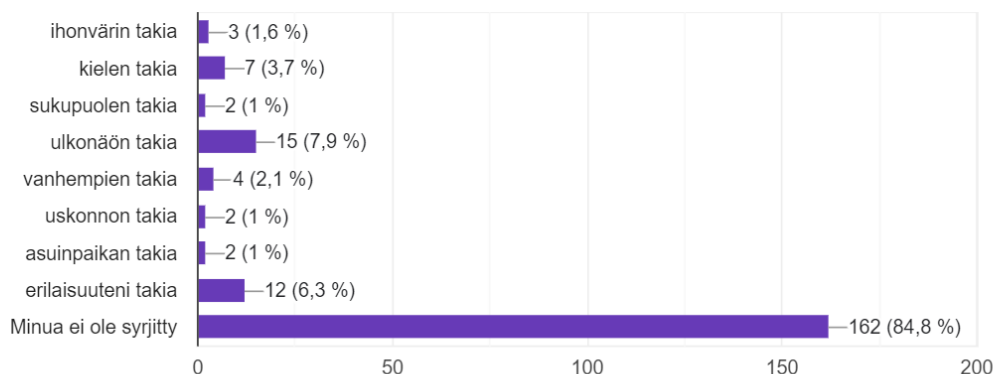
 Kopioi

88 vastausta

3-5lk vastaukset:

191 vastausta

- Toimenpide: Koulun yhteiset osallisuustunnit, joissa opetetaan erilaisuuden, sukupuolten välisen tasa-arvon ja eri kulttuurien ymmärtämistä ja empaattista suhtautumista toisiin ihmisiin. Osallisuustunnit on laitettu jokaisen luokan lukujärjestykseen samaan kohtaan, jotta tässä voimme kokoontua kerran kuukaudessa saliin yhteiseen päivänavaukseen liittyen edellä mainittuihin teemoihin.
2. Riekon opetuspisteeseen vessat ovat myös merkitty sukupuolen mukaan. Tämä on johtanut siihen, että useat poikien vessat ovat usein epäsiistissä kunnossa. Osa oppilaista on kokenut vessassa asioimisen hankalaksi ja he hakeutuvat rauhallisempaan ja siistimpään vessaan esim. toiselle puolelle koulua. Metson opetuspisteessä wc:t ovat olleet jo useamman vuoden ajan unisex-tiloja. Myös Riekon paviljongissa kaikki wc:t ovat unisex ja ne on jaettu luokittain. Tämä toimenpide on auttanut epäsiisteyteen.
- Toimenpide: Seuraavana lukuvuonna muutamme kaikki wc-tilat unisex-tiloiksi. Jaottelemmme wc:t luokka-asteittain siten, että tiettyjä wc-tiloja käyttää ensisijaisesti yksi luokka-aste.

5.2. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

1. Taito- ja taideaineiden valinnoissa on nähtävissä selkeästi sukupuolittuneita kursseja (kts. 3.1).
- Muokkaamme kurssien sisältöä ja kurssien kuvauksia niin, että ne voivat vastata paremmin kaikkien oppilaiden tarpeita ja kiinnostuksen kohteita.
 - Otamme oppilaat mukaan valinnaisten kurssien suunnitteluun teettämällä kyselyn oppilaille

5.3. Kohti antirasistista koulua

1. Sekä koulumme oppilaskunta, että työyhteisö on monikielinen ja -kulttuurinen. Koulun oppilaiden vastauksista nousi esiin kieleen ja erilaisuuteen liittyvää syrjintää. Mm. Ukrainan tilanteesta johtuen on koulussamme tullut ilmi rasistista suhtautumista ja kommentointia venäjänkielisiä oppilaita kohtaan.
 - Antirasistisessa koulussa syrjinnän vastaisen työ nähdään **aktiivisena ja rakenteelliseen muutokseen pyrkivänä**. Rakenteelliseen rasismiin puuttuminen lähtee rasistisen ja syrjivän toiminnan tunnistamisesta.
 - Toimenpiteenä syrjimättömyyden toteutumiseen Vierumäen koulussa järjestetään antirasismiin liittyvä Rauhankasvatusinstituutin järjestämä koulutuskokonaisuus (2x2h)henkilökunnalle syys-lokakuussa 2023. Koulutuksen yhteydessä työstimme koulun Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.
 - Kouluun suunnitellaan oppilaista muodostuvan Kieli- ja kulttuuriryhmän (KieKu) perustamista. KieKu-ryhmässä mm. suunnitellaan oppilaita osallistaen esim. koulun yhteisiä tapahtumia tai ”osallisuus”-oppituntien sisältöjä.

5.4. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita

Ihmisoikeuksia, moninaisuutta ja syrjimättömyyttä käsitellään eri oppiaineissa aina opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Kirjasarjoja valitessa kiinnitämme huomiota, että yhdenvertaisuus toteutuu myös oppimateriaalin kuvituksessa ja teksteissä.

Vietämme lukuvuoden aikana erilaisia teemapäiviä. Vierumäessä vietetään vuosittain mm. lapsen oikeuksien teemaviikkoa ja rasismin vastaista teemaviikkoa. Teemaviikkojen suunnitteluun osallistuvat oppilaskunnan hallitus, KieKu-ryhmä ja ympäristöryhmä.

Järjestämme vuosittain Unicef-kävelyn. Unicef-kävely on koulun järjestämä liikuntatempaus lapsen oikeuksien puolesta.

5.5. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seuraavanlaisin toimenpitein:

5.6. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti

Tieto on saavutettavissa kaikille. Koko henkilöstön tasolla parannetaan tiedon saavutettavuutta. Tiedotteissa huomioidaan selkokieliäisyys ja mahdollisuuksien mukaan monikieliäisyys. Rehtorin kuukausikirjeessä huoltajille on aina englannin kielinen tiivistelmä keskeisistä asioista.

Oppilaita, huoltajia ja henkilöstöä osallistetaan päätöksentekoon kyselyiden ja YS-ajalla tapahtuvan työskentelyn avulla. Tiimit jakavat tiimin sisällä olevat tehtävät jaetun johtajuuden periaatteiden mukaisesti. Päiväkummun koulussa on oppilaskunta. Lisäksi kaikki oppilaat osallistuvat valinnaisainetarjottimien suunnitteluun ja luokan sisäisten asioiden päätöksentekoon.

Opettajat ja oppilaat osallistetaan oppimisympäristöjen ja retkien suunnitteluun. Opettajat ja oppilaat saavat vaikuttaa myös oppimateriaalien valintaan.

Vierumäessä oppilaat ja opettajat osallistetaan tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen. Muita osallisuuden muotoja ovat kummitoiminta, välituntilainaan ylläpito, oppilaskuntatoiminta, ympäristöagentti-toiminta, verso-toiminta ja ruokala-apulaisena toimiminen .

Vierumäessä parannetaan osallisuutta, tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta lukuisin toimenpitein. Koulussamme kehitetään kielitietoista opetusta ja arviointimenetelmiä. Kielitietoisuuden koulun kehittämisen tukena toimii henkilökuntaan kuuluva kielitietoisuusvastaava ja Kieku-tutori.

Opetusta kehitetään jatkuvasti. Vantaan kaupungin strategiakauden 2022-2025 mukaisesti koulussa kehitetään yhteisopettajuuden toimintamalleja. Hyvinvoinnin vuosikelloa kehitetty hyvinvointivastaavien toimesta. Koulun toimintaa ja henkilöstöä

koskevan tiedon saavutettavuutta kehitetään varmistamalla, että kaikki henkilökunnan jäsenet pääsevät lukemaan viikottaiset tiedotteet (viikkotiedote, jory-muistio, ys-muistio jne)

Asia: Yhdenvertaisuus

Mitä teemme: Koko koulun yhteiset osallisuustunnit, luokka-astetiimi suunnittelee viikottaisten tuntien sisällön hyödyntäen osallisuusryhmien (KieKu, oppilaskunta, Agentit) ideoita sekä ProKoulu -työskentelyssä tuotettua materiaalia.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Tiiminvetäjä, osallisuusryhmien vetäjät, johtoryhmä
Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): Arvioidaan toimintakertomuksessa

Asia: Sukupuolten moninaisuus

Mitä teemme: Sukupuolineutraalit wc-tilat sekä pukeutumistilojen yksityisyyden mahdollistaminen

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): johtoryhmä
Toteutuminen: Lukukausi 2023-2024.

Asia: Sukupuolten tasa-arvo

Mitä teemme: Valinnaiskurssien sisällön ja kuvausten muokkaaminen siten, että kiinnostus kursseihin jakautuisi tasaisemmin sukupuolten välillä

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Reksitiimi

Asia: Antirasismi ja syrjimättömyys

Mitä teemme: Henkilökunnan kouluttaminen, polku rasismiin ja syrjintään puuttumiseen: **Tunnista rasismi → Puutu tilanteeseen → Tue rasismin kohteeksi joutunutta → Ilmoita rasismista**

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Työstetään yhteisesti YS-ajalla
Toteutuminen: syys-lokakuu 2023

Käsitteitä:

Antirasismi

Antirasismi on rasisminvastaisuutta, johon kuuluu tietoisuus siitä, että elämme eriarvoisessa yhteiskunnassa. Rasismin ongelma ei ole niinkään yksilöissä vaan erilaisissa sosiaalisen elämän käytännöissä ja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Antirasistiseksi katsotaan sellainen työ, joka **vähentää etnistä syrjintää ja syrjivien käytäntöjen vaikutuksia**. Antirasismi ajatuksena myös peräänkuuluttaa syrjinnän

vastaisen työn olevan **aktiivista ja rakenteelliseen muutokseen pyrkivää**.

Antirasistisessa ajattelussa tunnistetaan toiminta joko eriarvoisuutta ja syrjiviä käytäntöjä **lisääväksi, ylläpitäväksi tai vähentäväksi**.

Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Sukupuoli

voi tarkoittaa virallisen, henkilötunnuksesta ilmenevän sukupuolen lisäksi esimerkiksi sukupuolirooleja, naiseuden ja mieheyden sosiaalisia merkityksiä, yksilön sukupuoli-identiteettiä tai fyysisiä ominaisuuksia.

Sukupuoli-identiteetti

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Useimpien ihmisten sukupuoli-identiteetti vastaa heille syntymässä määriteltyä sukupuolta. Sukupuoli-identiteetti on kuitenkin aina yksilöllinen.

Sukupuolen ilmaisu

Sukupuolen ilmaisu tarkoittaa sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Sukupuolen ilmaisu voi olla pukeutumista naiselle tai miehelle tyypillisinä pidettyihin vaatteisiin tai käyttäytymistä tai elehtimistä sellaisilla tavoilla, joita pidetään naiselle tai miehelle ominaisina.

Sukupuolivähemmistöt

Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ne ihmiset, joiden biologinen, sosiaalinen tai psyykkinen sukupuoli eivät vastaa toisiaan. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvat transsukupuoliset, transgenderit, transvestiitit ja intersukupuoliset. Transsukupuoliset henkilöt kokevat, ettei heidän sukupuolensa vastaa syntymässä määriteltyä sukupuolta. Transgender (muunsukupuolinen) ei koe kuuluvansa selkeästi mieseikä naissukupuoleen. Transvestiiteilla on tarve toisinaan ilmaista pukeutumisellaan tai muilla tavoin eri sukupuolta. Intersukupuolisella henkilöllä sukupuolta määrittelevät fyysiset ominaisuudet eivät ole synnynnäisesti yksiselitteisesti miehen tai naisen. On

syytä välttää sukupuolivähemmistöjen sekoittamista seksuaalivähemmistöihin, koska sukupuoli-identiteetti ei kerro seksuaalisesta suuntautumisesta tai mieltymyksistä.

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvolla tarkoitetaan sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia yhteiskunnassa ja työelämässä sekä vallan ja resurssien oikeudenmukaista jakamista. Usein puhutaan sekä muodollisesta tasa-arvosta, eli syrjimättömyydestä ja yhdenvertaisista oikeuksista ja kohtelusta, että tosiasiallisesta tasa-arvosta esimerkiksi poliittisten päätösten lopputulosten suhteen. Tasa-arvokäsite kattaa myös sukupuolen moninaisuuden eli hyväksyy ajatuksen, että sukupuolia on enemmän kuin kaksi.

Sukupuolistereotypia

Sukupuolistereotypiat ovat pelkistettyjä tai kaavamaisia odotuksia ja oletuksia siitä, millaisia miehet ja naiset yleensä ovat tai miten naisten ja miesten tulee käyttäytyä ollakseen ”oikeanlaisia”. Sukupuolistereotypiat ovat pitkälti tiedostamattomia, syvälle kulttuuriin juurtuneita ”itsestäänselvyyksiä”. Stereotypiat ylläpitävät osaltaan eriarvoisuutta.

Sukupuolen mukainen segregaatio

Segregaatio tarkoittaa eriytymistä, eriyttämistä tai eristämistä. Sukupuolen mukainen segregaatio työelämässä ja koulutuksessa tarkoittaa töiden, tehtävien ja koulutusalojen jakautumista naisten ja miesten aloiksi ja töiksi. Horisontaalinen segregaatio tarkoittaa sitä, että tytöt ja pojat opiskelevat eri aloilla tai miehet ja naiset toimivat eri ammateissa, eri työpaikoilla, eri toimialoilla tai työmarkkinoiden sektoreilla. Vertikaalinen segregaatio tarkoittaa työelämässä tapahtuvaa työnjakoa ja eriytymistä siinä, mille hierarkian tasolle miehet ja naiset sijoittuvat.

Sukupuolineutraalius

Sukupuolineutraalius perustuu ajatukseen, että sukupuolella ei ole käsiteltävässä asiassa merkitystä. Tällöin näennäisesti sukupuolineutraali toimintatapa saattaa vaikuttaa syrjivästi tai vahvistaa eriarvoisuutta, jos tosiasiallisesti olemassa olevaa sukupuolinäkökulmaa tai sukupuolittuneisuutta ei ole otettu huomioon.

Sukupuolisokeus

Sukupuolisokeudesta on kyse silloin, kun sukupuolella ei nähdä merkitystä, vaikka sillä todellisuudessa on. Sukupuolisokea ajattelu saattaa johtaa stereotypioita vahvistavaan toimintaan ja lisätä epätasa-arvoa.

Sukupuolittietoinen opetus

Sukupuolittietoinen opetus perustuu herkkyydelle tunnistaa yksilöllisyys ja persoonallisuus jokaisessa oppijassa. Opetuksessa pidättäytyään sosiaalistamasta oppilasta hänen ulkoiseen sukupuoleensa

SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

(jättäkää näistä jäljelle käyttämänne, lisätkää mahdollisia muita käyttämiänne)

- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus
- MUKANA! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella, Opetushallitus
www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/mukana-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuusty-toisella-asteella
- Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvoty-toitolaji>
- TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti
<https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti
https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus-opas_web.pdf
- Oppia kaikille!, Sisäasiainministeriö
<https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e/Oppia+kaikille+suomi.pdf>
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus:
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Miehiä ja naisihmisiä – Suomen kielen seksismi ja sen purkaminen, Mila Engelberg, TANE
https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf
- Sukupuolten segregaation lieventämisestä, SEGLI-hanke
<https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolen-mukaisen-segregaation-syyt-ja-keinoja-segregaation-lieventmiseksi>
- <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle>
- [Johdanto antirasismikoulutukseen - THL](#)

- <https://syriinta.fi/documents/25249352/34268331/Turvallinen+koulu+on+vapaa+h%C3%A4irinn%C3%A4st%C3%A4.pdf/0a7d549b-8567-971a-da1d-bd7dcd c8fed1/Turvallinen+koulu+on+vapaa+h%C3%A4irinn%C3%A4st%C3%A4.pdf?t=1678868483542>
- Keskustelu koko kaupungin ja/tai oman palvelualueen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntijan kanssa (pvm.)
- Koulutustilaisuus (pvm.)
- Luku 9_Kriisikortit 7.2022.docx

